

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

САНГИЙН ЯАМ

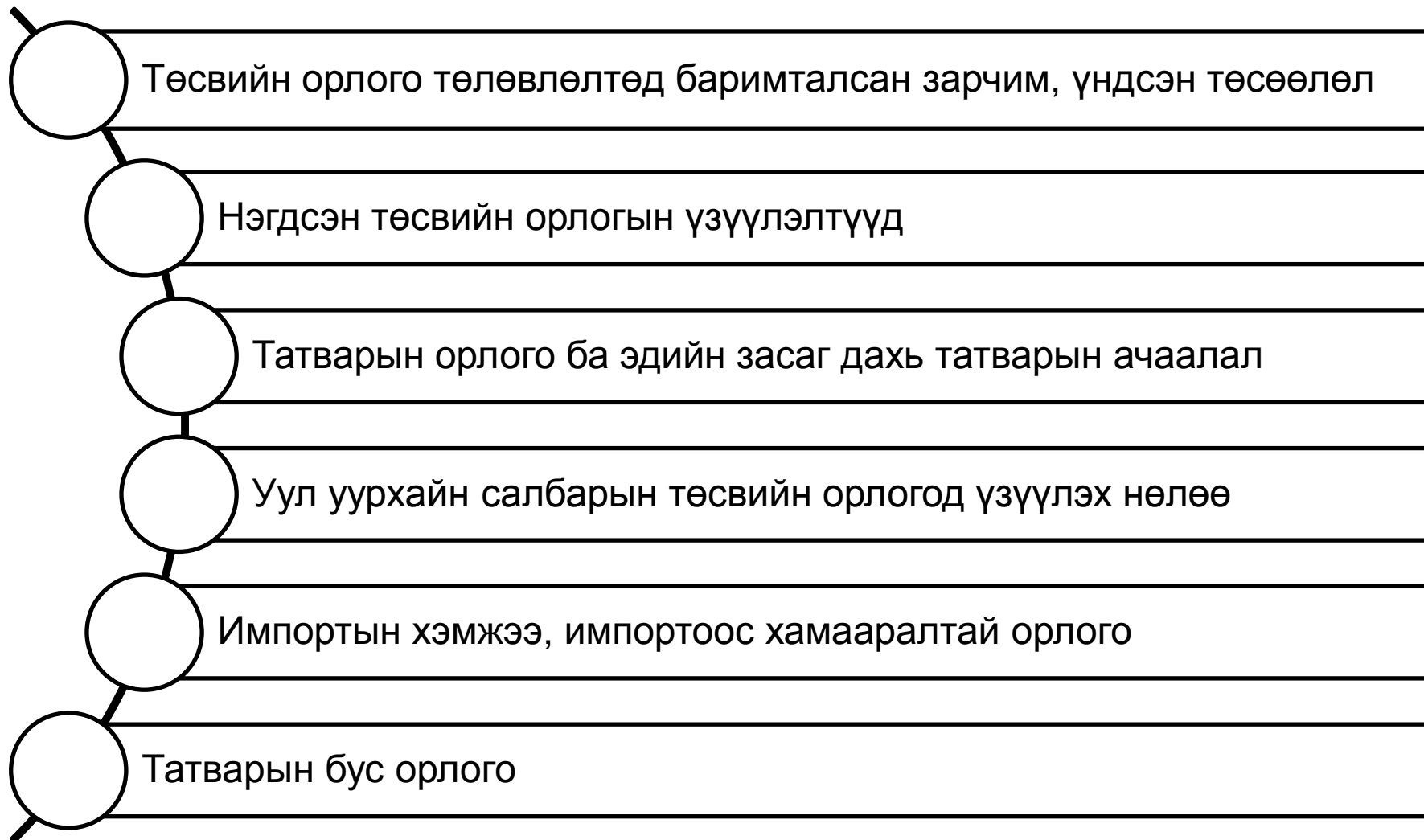

Монгол Улсын 2016 оны төсвийн орлогын төлөвлөлт

Төсвийн бодлого, төлөвлөлтийн газар
Төсвийн орлогын хэлтэс

Сангийн Яам

Товч агуулга

Төсвийн орлого төлөвлөлт, зарчим

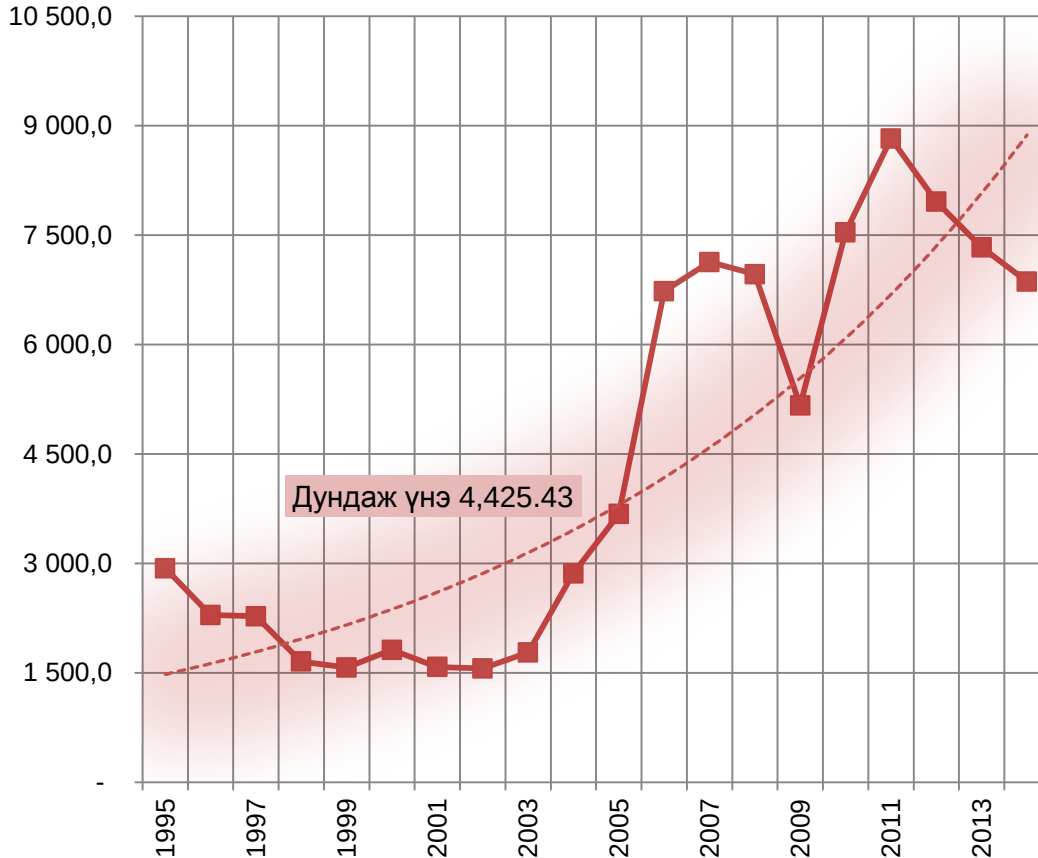

- Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасны дагуу Төсвийн орлогыг тэнцвэржүүлсэн журмаар тооцсон (Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл).
- Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2016 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжиж эхэлнэ. Түүнчлэн, эдийн засгийн ил тод байдлыг дэмжих тухай хуулийн үр дүнд татварын бааз суурь өснө.
- Таван толгой"-н бүлэг ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, мөн "Оюу толгой" төслийн далд уурхайн бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаа үргэлжилнэ гэж тооцов.
- Уул уурхайн бүтээгдэхүүний үнийн төсөөлөл хийдэг олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагын таамаглал, судалгааг ашигласан.
- Эрдэс бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн хэмжээний төсөөллийг Уул уурхайн яам болон томоохон олборлогч аж ахуйн нэгжүүдээс авсан.

Төсвийн орлого төлөвлөлт, зарчим

Ам.доллар

Зэсийн үнэ өнгөрсөн 20 жилд /1995-2014/

Тухайн жилийн **гуравдугаар сард** анх зарласан өдрийн тухайн төсвийн жилийн болон түүний дараахь гурван жилийн дундаж үнэ **5,850.0**

Тэнцвэржүүлсэн үнэ: **5,137.7**

Зах зээлийн үнэ: **5,268.7**

Тогтворжуулалтын санд: **8.5 тэрбум төгрөг**

№	Байгууллага	Төсөөлөл
1	Barclays PLC	5,625.0
2	IMF	5,138.7
3	Westpac	5,272.0
4	Standard chartered	5,325.0
5	Intesa Sanpaolo SpA	5,138.0
6	Itau Unibanco Holding SA	5,150.0
7	Toronto-Dominion Bank/Toronto	5,232.2
	2016 оны төсөвт	5,268.7

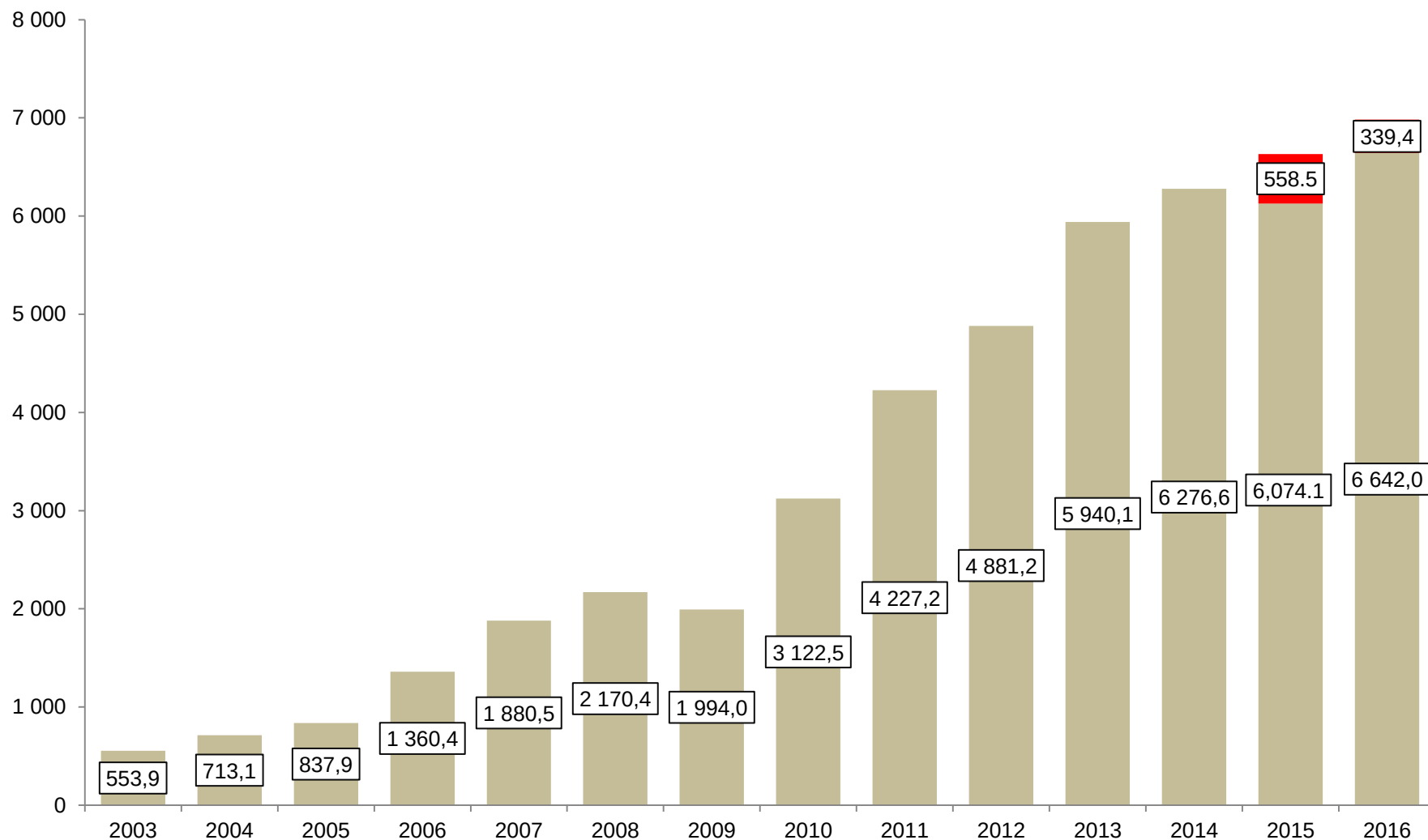
Нэгдсэн төсвийн орлогын үзүүлэлт

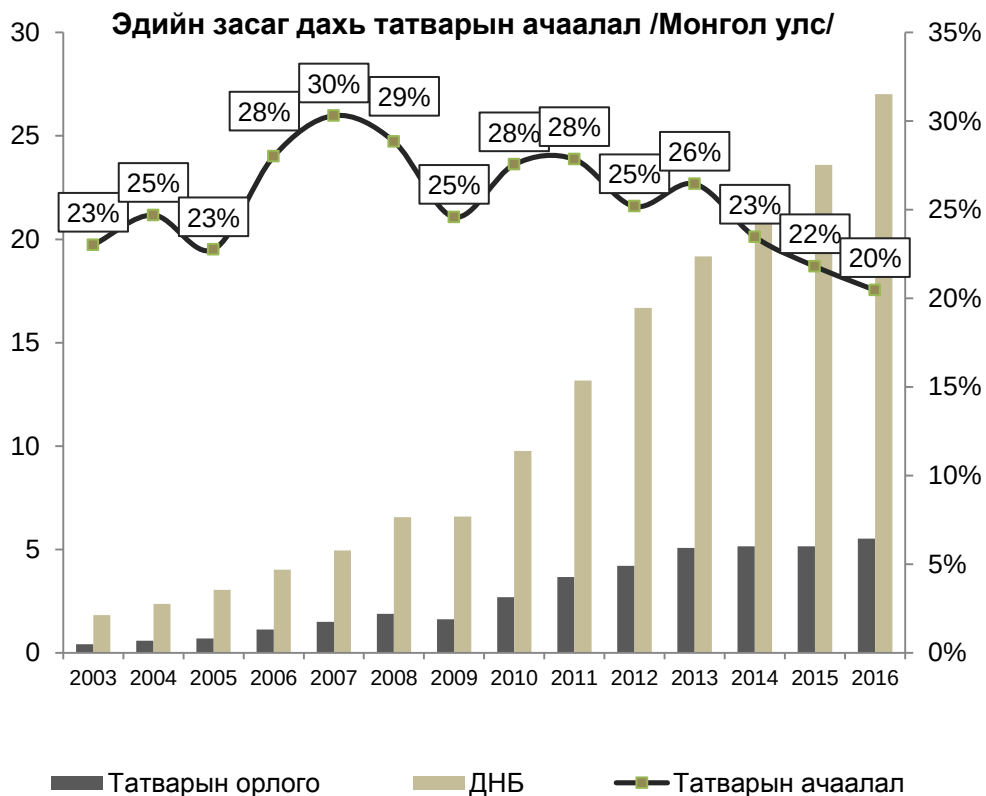
Орлогын ангилал	2015		2016			
	Төл	ХБГ	ТХМ	Төс	Зөрүү	
	.1.	.2.	.3.	.4.	.2-1.	.4-3.
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	6,662.5	6,076.5	6,642.0	6,989.9	(586.0)	347.9
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	29.9	2.3	0.0	8.5	(27.6)	8.5
ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	6,632.6	6,074.1	6,642.0	6,981.4	(558.5)	339.4
А. УРСГАЛ ОРЛОГЫН ДҮН	6,568.4	6,009.7	6,434.2	6,612.3	(558.7)	178.1
1. Татварын орлого	5,400.1	5,098.7	5,544.4	5,527.0	(301.4)	-17.4
1.1. Орлогын албан татвар	1,150.5	1,014.3	1,107.7	1,102.1	(136.2)	-5.5
1.2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл, хураамж	1,236.3	1,049.4	1,175.0	1,112.0	(186.9)	-63.0
1.3. Өмчийн татвар	49.7	49.7	53.1	56.2	0.0	3.1
1.4. Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар	1,254.0	1,198.6	1,357.0	1,442.2	(55.4)	85.1
1.5. Онцгой албан татвар	621.2	644.3	571.1	709.8	23.1	138.7
1.6. Тусгай зориулалтын орлого	44.6	44.1	47.1	44.6	(0.5)	-2.5
1.7. Гаалийн албан татвар	376.5	329.2	448.2	404.4	(47.3)	-43.8
1.8. Бусад татвар (төлбөр, хураамж)	667.3	769.1	785.2	655.7	101.8	-129.5
2. Татварын бус орлого	1,168.3	911.0	889.7	1,085.2	(257.3)	195.5
Б. ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	1.6	1.8	1.9	0.7	0.2	-1.2
В. ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	62.6	62.6	205.9	368.4	(0.0)	162.5

Нэгдсэн төсвийн орлогын үзүүлэлт

Тэрбум төг

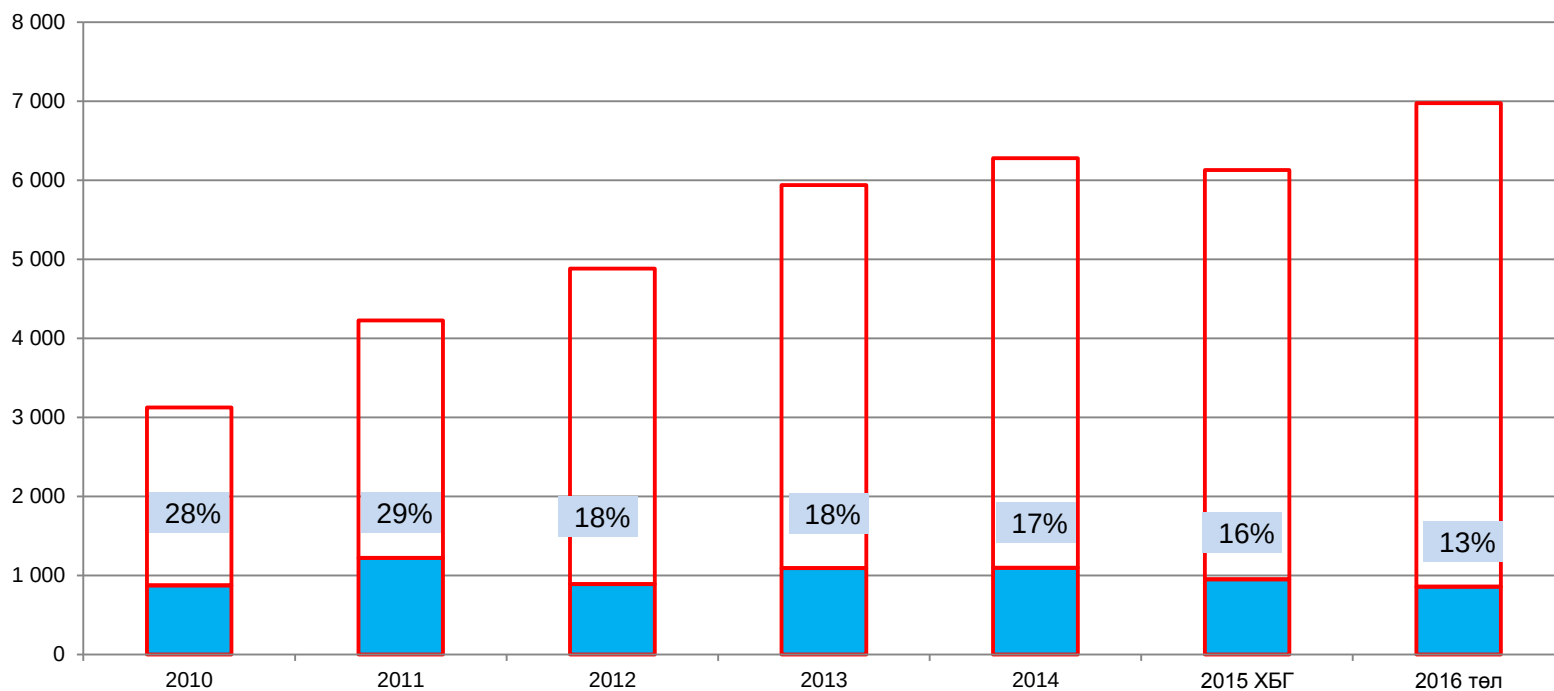

Татварын орлого ба эдийн засаг дахь татварын ачаалал

Уул уурхайн салбарын орлогын төсөвт үзүүлэх нөлөөлөл

тэрбум төг

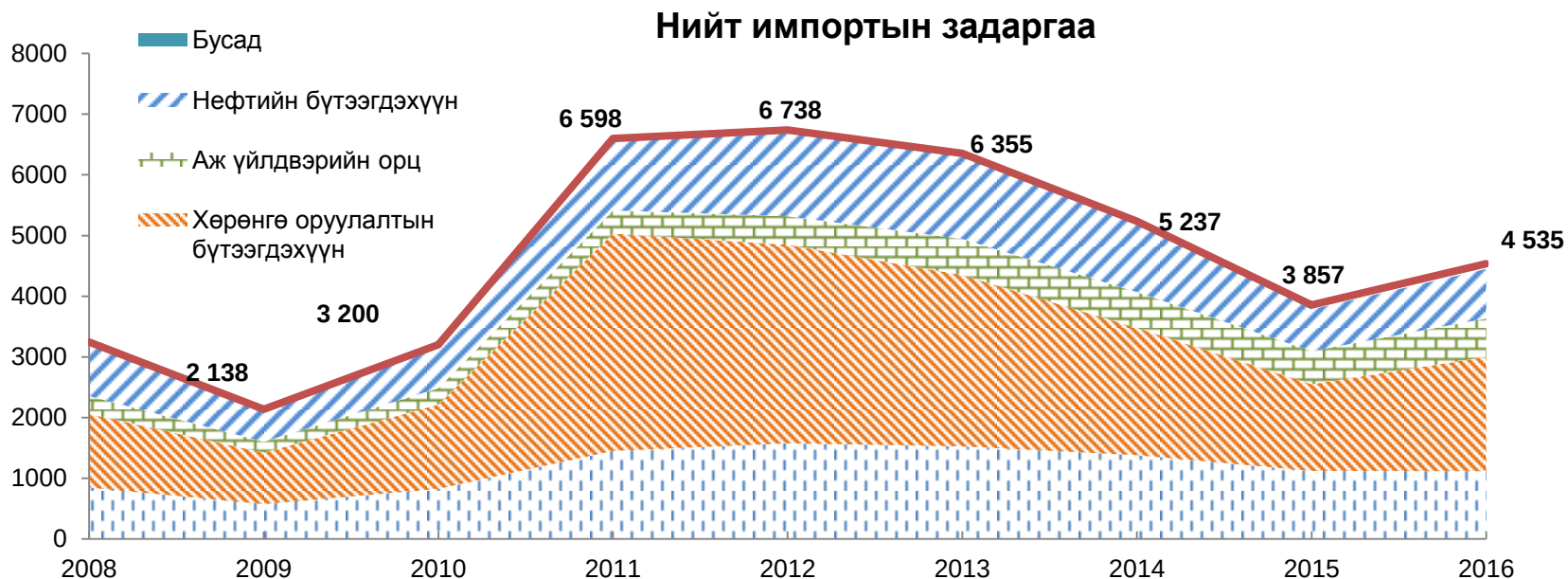
*Уул уурхайн салбарын орлогод зөвхөн тухайн салбарт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн Татварын ерөнхий газарт төлсөн татварын орлого багтсан болно.

Уул уурхайн салбарын орлого

Эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүд	2015 он	2016 он		
	ХБГ	Төсвийн төсөл (2)	Зөрүү (3)=(2)-(1)	Хувь
Экспортын хэмжээ				
1 Нүүрс, сая тонн	13.7	19.5	0.0	0%
2 Зэсийн баяжмал, мянган тонн	1,295.3	1,361.6	26.3	2%
3 Төмрийн хүдэр, мянган тонн	4,750.0	5,000.0	-1,080.0	-18%
4 Жонш, мянган тонн	316.7	307.0	-9.6	-3%
5 Алт, ОТ-оос бусад, тонн	10.6	13.5	0.8	6%
6 Газрын тос, мянган баррель	8,014.0	9,900.0	967.0	13%
Үнэ				
1 Нүүрс, ам.доллар/тонн	\$35.7 - \$56.1	\$32.8 - \$54.8	-5.2	-8%
2 Зэсийн баяжмал, ам.доллар/тонн				
Зах зээлийн үнэ	5,560.0	5,268.7	-541.20	-9%
Тэнцвэржүүлсэн үнэ	6,354.7	5,137.7	-931.80	-15%
3 Төмрийн хүдэр, ам.доллар/тонн	\$43.7 - \$50.7	\$34.8 - \$43.2	-7	-14%
4 Жонш, ам.доллар/тонн	236.7	244.2	-25.8	-10%
5 Алт, ам.доллар/унци	1,175.0	1,156.0	-14.1	-1%
6 Газрын тос, ам.доллар/баррел	50	60	-10	-14%

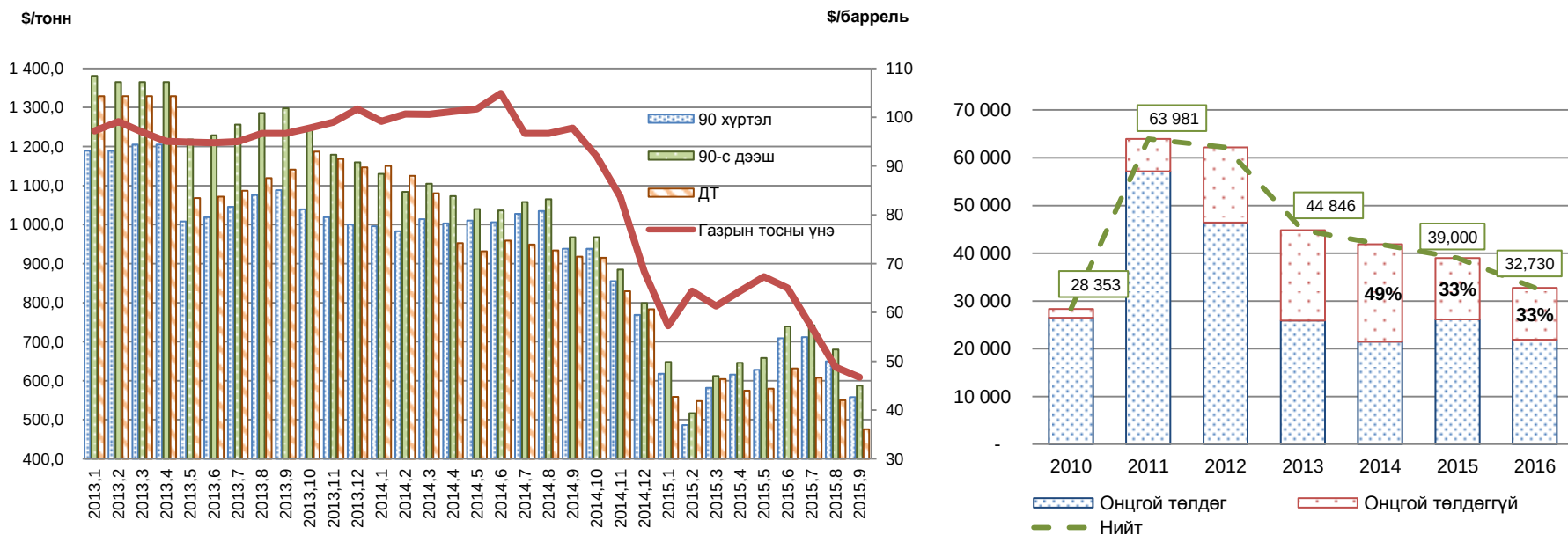
Импортоос хамаарсан орлогууд

- Нийт импортын хэмжээг эдийн засгийн өсөлттэй уялдуулан 2015 онд 5.7 тэрбум ам.доллар буюу 2014 оны гүйцэтгэлээс 9.0 хувиар нэмэгдүүлж, төсвийн төсөлд тусгасан. Гэвч энэ оны эхний 8 сарын гүйцэтгэлээр импортын хэмжээ 2.5 тэрбум ам.доллар байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс **30** орчим хувиар буураад байна.
- Импортын бууралтын дийлэнх хэсэг болох 52 орчим хувь буюу 546.0 сая ам.доллар нь хөрөнгө оруулалтын шинж чанартай
- Түүнчлэн дэлхийн зах зээл дэх газрын тосны үнэ буурч, нефтийн бүтээгдэхүүний хилийн үнэ өмнөх оны мөн үеэс 32 хувиар буурч, нефтийн бүтээгдэхүүний импортын үнэлгээ 36 хувиар буюу 270.0 сая ам.доллараар буурсан нь импорт буурсан.

Импортоос хамаарсан орлогууд

- Ирэх 2016 оны төсвийн жилд “Оюу толгой” ордын далд уурхайн бүтээн байгуулалтын ажил эрчимжиж, Засгийн газраас “Таван толгой”-н ордын бүтээн байгуулалт, хөрөнгө оруулалтын ажлыг эрчимжүүлнэ гэж төсөөлж, нийт импортын хэмжээг 4.5 орчим тэрбум ам.доллар байхаар төсөөлсөн.
- Ирэх 2016 онд гаалийн орлогоор улсын төсөвт нийт 1,869.6 тэрбум төгрөг төвлөрүүлэхээр байгаа бөгөөд үүнээс гаалийн албан татвараар 404.2 тэрбум төгрөг, импортын нэмэгдсэн өртгийн албан татвараар 894.2 тэрбум төгрөгийг тус тус төвлөрүүлнэ гэж тооцлоо.

Татварын бус орлогууд

Татварын бус орлого		2015 тод 2	2016 төс	Зөрүү
		911.0	1,085.2	174.3
2.1.	Хувьцааны ногдол ашиг	97.5	39.4	-58.1
2.2.	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	239.4	254.4	15.1
2.3.	Бусад орлого	60.0	61.9	1.9
2.4.	Хүү, торгуулийн орлого	187.0	169.2	-17.7
2.6.	Түрээсийн орлого	0.5	0.9	0.4
2.7.	Газрын тосны орлого	160.9	263.2	102.3
2.8.	Навигацийн орлого	98.5	124.4	26.0
2.9.	Монгол банкны ашиг	0.0	0.0	0.0
2.9.	Гарын үсгийн төлбөр	0.0	0.0	0.0
2.10.	Өмч хувьчлалын орлого	67.3	171.7	104.5